

עלון אימגו

העמותה הישראלית לתרבות חזותית
בימי הביניים ובעת החדשה המוקדמת

גיליון 1, אביב 2026

חברות מערכת: ד"ר דפנה נסים, נטע חגי ארני, אסתי קליין
וד"ר מיכל שליט קולנדר

אימגו - העמותה הישראלית לתרבות חזותית בימי הביניים ובעת החדשה המוקדמת

[עמותת אימגו](#) (נוסדה ב-2008) מייצגת חוקרות, חוקרים, תלמידי ותלמידות מחקר מתחום מדעי הרוח שמחקרם עוסק בתרבות חזותית, אומנויות, אדריכלות, אסתטיקה ותיאוריות של אמנות בימי הביניים והעת החדשה המוקדמת.

הצטרפות לאימגו

אנו מזמינות אתכן ואתכם לחדש את החברות באימגו לשנת 2026. כמו כן, נשמח לצרף לקהילה חברות וחברים חדשים.

החברות באימגו מעניקה:

- הזדמנות לקחת חלק בקהילה מקצועית המעודדת שיתופי פעולה והחלפת רעיונות.
- השתתפות ללא תשלום בכנס אימגו השנתי.
- זכאות להגיש מועמדות למלגת אימגו.
- אפשרות לפרסם ידיעות על פרסומים, כנסים והישגים אקדמיים בעלון אימגו.

למידע נוסף והצטרפות [לחצו כאן](#)

עקבו אחרינו

עלון אימגו

עלון אימגו, המופץ פעמיים בשנה, נועד לרכז, להבליט ולחגוג את העשייה המחקרית והמקצועית של חברות וחברי העמותה, ולחזק את הרשת המחקרית והקהילתית סביב חקר אמנות ימי הביניים והעת החדשה המוקדמת בישראל.

העלון מציג מגוון תחומי מחקר, יוזמות ופעילויות של חברות וחברי אימגו, ומיועד הן לקהילה עצמה והן לחוקרות וחוקרים, תלמידות ותלמידי מחקר, אוצרות ואוצרים, ולכל המתעניינות והמתעניינים בהצטרפות לעמותה.

במסגרת העלון נפרסם ידיעות על הישגים ויוזמות של חברות וחברי העמותה, לצד קולות קוראים למלגות, כנסים ופרסים רלוונטיים. העלון יכול גם ראיון עם חבר או חברת קהילת אימגו.

לפרטים נוספים על העלון - [לחצו כאן](#).

שימו לב

- למידע נוסף על חברות וחברי העמותה, עשייתם/ן המחקרית וקולות קוראים המוזכרים בעלון – ניתן ללחוץ על הקישורים המשולבים בטקסט.
- הפרסום בעלון מיועד לחברות ולחברי עמותת אימגו אשר הסדירו את דמי החברות. [לחצו כאן](#) – להצטרפות לעמותה

לשליחת ידיעות לעלון הבא:

nhaggai@campus.haifa.ac.il

נטע חגי ארני

בין שורות המחקר

שיחות עומק עם חברות וחברי הקהילה

מדי גיליון נארח חבר או חברת אימגו לשיחה אישית ומקצועית על מחקר, השראה ואתגרי הדרך. הפינה מבקשת להאיר את תהליכי העבודה שמאחורי הפרסומים וההישגים, ולחזק את השיח הבין־דורי והקהילתי בתחומי העשייה השונים.

פרופ' אסף פינקוס

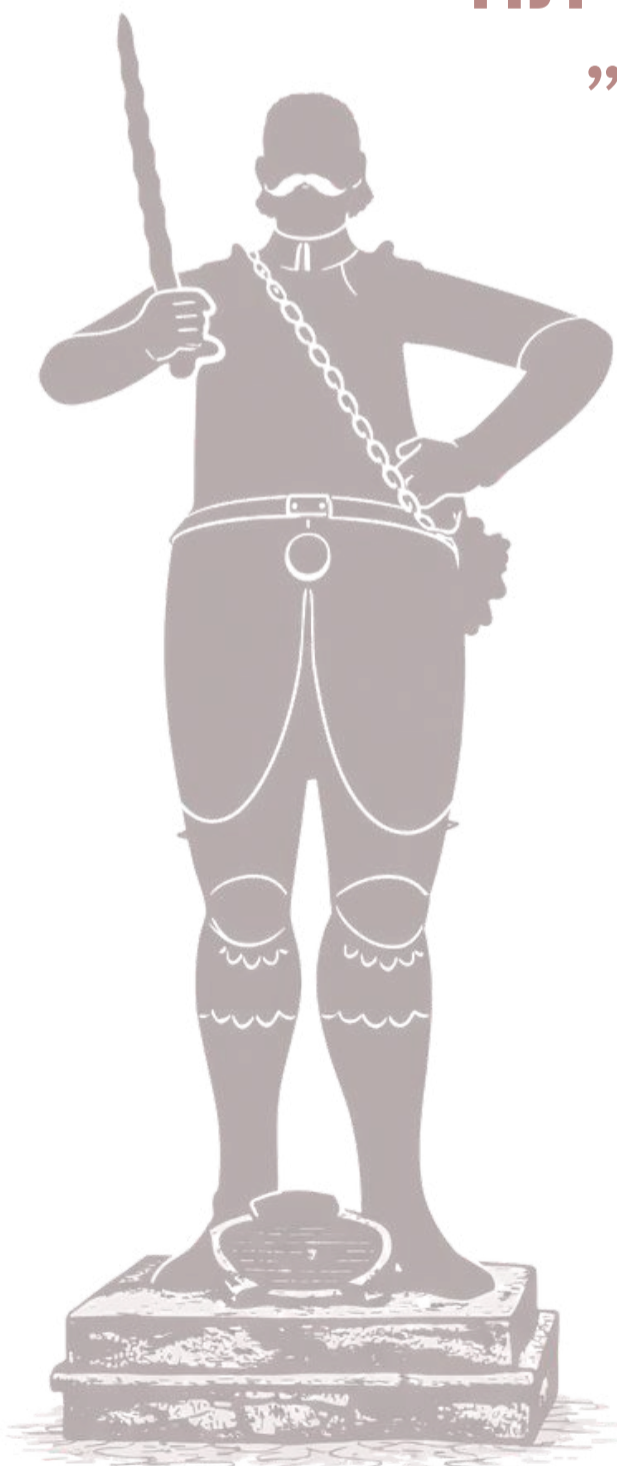
מראיינת: [אסתי קליין](#), חברת ועד אימגו (אוניברסיטת תל אביב)

פרופ' אסף פינקוס הוא מן החוקרים הבולטים של האמנות הפיגורטיבית של ימי הביניים. מחקריו עוסקים בדימוי, גוף, חוויה וצפייה. עבודתו נעה בין סדנאות פיסול ימי־ביניים לבין דימויי אלימות, ענקיות וקנה מידה, ומבקשת לבחון כיצד דימויים פועלים על הצופה – אז והיום. לרגל מעברו לאוניברסיטת וינה, שוחחנו עמו על מחקר, אקדמיה ומקומו של ההיסטוריון לאמנות בתוך מציאות פוליטית ותרבותית מורכבת.

“הגישה שלי לאמנות תמיד הייתה בראש ובראשונה חווייתית”

אסתי: שלום אסף, תודה שהסכמת להתראיין לגיליון הראשון של עלון אימגו. במחקרך חוזרים שוב ושוב חיבורים לא צפויים – למשל בין אמנות ימי הביניים לאמנות נוצרית מודרנית בארץ הקודש, או בעיסוקך בדימויי אלימות בפיסול כנסיות קהילה, תוך בחינת האופן שבו הם מתקבלים על ידי הצופה. מה עומד בבסיס הגישה הזו?

אסף: הגישה שלי לאמנות תמיד הייתה בראש ובראשונה חווייתית. מה שמיננט אותי, עוד כסטודנט, בפיסול במרחב זובר הגרמנית היה התכנים ההבעתיים או האינטנסיביות הצורנית והרגשית והשאלה האם הבנת הדימויים תלויה בתרבות שלי כצופה מודרני או בתרבות העבר. לכן המחקר שלי תמיד נע בין שני הקצוות האלה. כלומר, מצד אחד, איך נחוותה האמנות בימי הביניים? חילקתי את זה לשניים: חוויה דתית־שכלתנית וחוויה רגשית, אינטואיטיבית, ספקולטיבית מתוך ההבניות התרבותיות והרגשיות של ימי הביניים. מהצד השני, עניינה אותי הרצפציה (reception, התקבלות) של אותן יצירות בשיח המודרני והעכשווי – סוגיה שהובילה אותי לעסוק באמנות נוצרית בארץ הקודש והאופן בו היא מפעילה מחדש את אמנות ימי-הביניים, או בקצרה New Medievalism.

הניסיון או החוויה האמנותית בימי הביניים המאוחרים היה נושא שהטריד אותי בשל הטיות שגויות לדעתי של המחקר. לא מעט חוקרים כמו קרוליין בינום, ברנו ברנר ואחרים אימצו באופן מוחלט מודל פרשני ממשטר לדימויים — הקריאה הדתית-מיסטית. הם התבססו על פרשנויות תיאולוגיות, מודלים של מיסטיקניות, והחילו אותם על האמנות המונומנטלית.

טענתי שזו טעות מתודולוגית, שכן התפיסות האלה היו מיועדות לקהל מאוד מצומצם וספציפי – סביבה נזירית – או עבור המיסטיקניות, שעבורן הוצאו מודלים מרתקים של תגובה לאמנות. אולם, אמנות מונומנטלית היא פומבית ופונה לקהלים שבינם לבין השיח התיאולוגי הנזירי-מיסטי אין קשר. לא הייתה להם גישה לשיטה הפרשנית הזאת. לכן שאלתי כיצד ניתן לשחזר את החוויה "הלא דתית" — איך חווים אמנות לא דרך פילטר של פרשנות תיאולוגית אליטיסטית אלא דרך פילטרים אחרים, כמו למשל חוויה גופנית אינטואיטיבית.

כשאני רואה תיאורי כאב, האם יש להבינם, כפי שנטען על ידי חוקרים רבים שמדובר בהמרה קוגניטיבית וסובלימציה אוטומטית של כאב לאהבה — או שאני מניח שלפני התהליך הזה מתרחשת חוויה גופנית, רגשית ואינטואיטיבית שהיא תהיה זו שתכתיב את תהליך ההמשגה. הגעתי לכך דרך תיאורים קולנועיים העוסקים בחוויית הצפייה בתיאורי כאב — אלימות קשה או רכה על המסך. שאלתי את עצמי האם הצופה חש אותה על בשרו כמעוררת בהלה ורתיעה או שהיא נתפסת כאסתטיקה.

ניסיתי לבחון את התיאורים האלה על תרבות ימי הביניים מנקודת מבט ימי-ביניימית ככל הניתן. השאלות האלה הפנו אותי למקורות שונים, בין היתר כתיבה חצרנית, ספרות מסע, ספרי נימוסים, חיבורים משפטיים, פילולוגיה ועוד. אלו חשפו מודלים של חוויה שונים לגמרי ממה שהספרות המיסטית – חשובה ככל שתהיה – הציעה. טקסטים אלו גם עסקו בתקשורת עם קהלים מגוונים בהרבה.

“שינויים בקנה המידה הציבו בעיות אסתטיות ובעיות מוסריות”

אסתי: לאחרונה יצא לאור ספרך החדש, *Giants in the Medieval City*, העוסק בדימויים קולוסאליים ובמושג "ענקיות" (the Gigantic) בתרבות שלהי ימי הביניים. במסגרת מחקר זה בחנת את תפקידו של הענק בשירה, אפוסים חצרניים, ספרות מסעות, קרטוגרפיה וגאוגרפיה. איך הגעת לעסוק בענקים?

אסף: כמו תמיד, מחקר נובע ממחקר. בעבר עסקתי בסימולקרום הימי-ביניימי, ועניין אותי מידת הריאליזם בגותיקה שבמרחב הדובר גרמנית במאה ה-13. זהו ריאליזם בלתי אמצעי, כביכול נטול פילטרים (כמובן שפוליטיקת ההופעה והרגש הדמונסטריטיב דאז מאוד שונים מימינו), כמעט נטול אידאל יופי, שמציע את עצמו לצופה כ"יש" ממשי, שאיתו ניתן להזדהות באופן מידי ואינסטינקטיבי.

אסף פינקוס עם דמותו של כריסטופר הקדוש, החזית הראשית של קתדרלת נ'מונה דל פריולי (צפון איטליה). תמונה: אסף פינקוס.

כשהפיסול מותאם פחות או יותר לגודל אדם, ניתן לחוות אותו סומטית על הגוף – למדוד את הפיסול ביחס לגופנו ועליו. זה לא המקרה עם ענקים – במסגרת המחקר הגעתי לפסלים עצומים שמעטים תיעדו, והמחקר אף "סירב" להכיר בקיומן.

אסתי: על אף הגודל?

אסף: או אולי בגללו. קנה המידה הציב בעיה אסתטית ומוסרית. איך יכול להיות שתופעה שמתחילה בשנת 1270 עוד לפני הרנסנס, של פסלים קולוסאליים, כמעט ולא זוכה להתייחסות מחקרית? למה צריך פסלים כל כך גדולים במרכז העיר? איך אפשר להבין את הרשתות התרבותיות?

בין הדימויים הראשונים שהסעירו את דמיוני היה זה פסל החוצות של רולאן - מונומנט שנקרא בארכיונים קולוסוס-ענק. לדמות יוחסו משמעויות פוליטיות שונות, כמו סמל לחופש עירוני ולפריווילגיות.

התעניינתי בשני דברים: האחד היה הגודל שלו — רוב פסלי ה"רולאנים" נעים בין שלושה וארבעה מטרים וחלקם אף עשרה; השני – הדמויות נעדרות כל אטריבוט של רולאן, כך שנוצרה תהום עצומה בין שיום הדמות לזהותה. לדוגמה, אם קוראים לפסל רולאן, מדוע אין לו את קרן רולאן? זהו פער בין השם לבין המערך הוויזואלי.

גם במקרה זה, נתתי למאפיינים החזותיים של האמנות להוביל אותי למסע אינטלקטואלי. אם הפסל עמד על נמל שממנו יצאו למסעות ימיים — קראתי מה כתבו על מסעות ודיווחי מסע. אם הפסל נקרא גיבור — קראתי ספרות גיבורים. אם הפסל נקרא קולוסוס – התחקתי אחר הזיכרון הים-תיכוני בארצות דוברות הגרמנית.

לצד זאת, הכלי האייקונוגרפי הוביל אותי מהר מאוד להכרה שכל האטריבוטים של הדמויות הם של ענקים, שיכולים להיות דמויות חיוביות או שליליות, ושהם גיבורי התקופה.

זה הוביל אותי לפולחן העצמות שלהם. מחקרים רפואיים הראו שבמאה ה-15 הייתה תופעה מאוד נפוצה של מקרו־סומיה — מחלת הענקיות. בבתי קברות באינסברוק, למשל, נמצאו שלדים ושריונות של גברים בגובה בין 2.40 ל-2.85 מטר. מדובר בפגם גנטי שכיח בתקופה, ועניין אותי איזה רשתות תרבותיות זה הפעיל.

St Theobald's Church, west façade, Thann, Switzerland.
Photo: Olivier Bacquet, [Wikimedia Commons](#)

Rosary Pendant featuring the Passion of Christ (Prayer-nut), early 16th c, Kunsthistorisches Museum in Vienna. Photo: [Albert \(Flickr\)](#)

“אבל מה קורה כשמערכת היחסים הזו נפרצת? איך חווים את זה אז?”

אסתי: במחקרך אתה מצביע על כך ששינויים בקנה מידה נושאים עמם השלכות רחבות יותר. כיצד, בעיניך, שינוי בקנה מידה מתגלגל לכדי שינוי תרבותי, תיאולוגי ופילוסופי? וכיצד הוביל עיסוק זה לגיבוש המושג שאתה מכנה "המפנה בקנה המידה?"

אסף: כל עוד יש פסלים שמבוצעים בגודל טבעי/אדם אפשר להתייחס אליהם כממשות הלוקחת חלק במרחב, מעין שותף. אבל מה קורה כשמערכת היחסים הזו נפרצת? איך חווים את זה אז?

את המושג "המפנה בקנה המידה" טבעתי יחד עם עינת קלפטר. הוא עוסק בשאלה מדוע בסוף ימי הביניים ישנן תנועות עצומות והיפוכים בקנה המידה של אובייקטים (למשל שער בגודל עשרות מטרים מכוץ לחרוז תפילה בגודל של 3 סנטימטרים); כיצד חווים אובייקטים כאשר קנה המידה שלהם משתנה באופן דרסטי; ומה זה מלמד על יחסי אדם-טבע-אלוהות.

קנה מידה יכול להיות טכני, כלי לצורך שמירה על יחסיות. בה בעת הוא גם דבר סובייקטיבי — איך אני חווה את עצמי ביחס לאחר? בתקופה של המאות ה-14–16 יש מפנה גדול במידה. מה שהיה פעם טימפנה ענק הופך לאגוז מפוסל (prayer nut) ומאיך, דמויות מיניאטוריות הופכות לקולוסליות. באופן פרדוקסלי, הן ההקטנה והן ההגדלה מייצרות תחושת זרות: כשם שהמאמין אינו יכול להיות חלק מהעולם הגדול הקולוסלי, שמעורר תחושת פליאה, כך הוא אינו יכול להשתייך לעולם המיניאטורי.

התנועות העצומות בקנה המידה, מעידות על שינויים פילוסופיים עמוקים בהבנה של האדם מול הבריאה, האל מול הבריאה, ואיך העצמי הנוצרי מוכן. אפשר להדגים זאת באמצעות קרטוגרפיה. במפות קלאסיות של ימי הביניים, העיקרון המארגן של המפה הוא גופו של ישו. כאשר מגלים את הדרכים הימיות לסין או את "האמריקות" העיקרון הזה מתבטל. יש לפנות מקום ליבשות ולעמים חדשים.

מכאן שתפיסת הגוף של האלוהים משתנה. זה מכונן יחסים חדשים לגמרי בין העולם לבין הבורא ויחד איתם מוביל לשינויים מהותיים בכל תחומי התרבות — משינויים בשפה ומשפט ועד שינויים במקצבים מוזיקליים. היכולת החדשה למדוד את העולם ולערוך אותו בקני-מידה משתנים כוננה את אירופה המודרנית החדשה.

אסף פינקוס ופסלים מהמאה ה-14 במוזיאון העיר בוינה (Wien Museum). תמונה: אסף פינקוס.

“באופן מקרי לחלוטין הדרכים הובילו אותי לכאן”

אסתי: אם כבר אנחנו מדברים על שינויים בקנה מידה, הרי שגם אתה מבחינה אקדמית עשית שינוי גדול – המעבר לאוניברסיטת וינה. מה משך אותך דווקא למרחב האקדמי הווינאי? מתארת לעצמי שלא רק השטרודל...

אסף: המחקר, לצד לא מעט מקריות בחיים – הייתי מאוד קשוב למה שהחיים הציעו לי. ההתמחות הראשונה שלי הייתה על הפרלרים (Parler) – משפחת אדריכלים ופסלים שעצבה את אירופה של שלהי ימי-הביניים.

את הדוקטורט כתבתי על כנסייה באלזס בהנחיית נורית כנען קידר, ז"ל, שלא רצתה שאעסוק באמנות אוטונית ובמרחב הגרמני וניסתה להוביל אותי למרחב הצרפתי. אבל כמובן שאלזס במקור גרמנית, ומהר מאוד גיליתי שישורשת הכנסייה, יוהנה פפירט התחנתה עם דזנס בשם אלברכט החכם, מבית ההבסבורג. יחד הם גם ייסדו את קתדרלת וינה. באופן מקרי לחלוטין הדרכים הובילו אותי לכאן.

גם הפיסול הפרלרי הוביל אותי לכאן. התכנים הלאומניים שקושרו אליו במחקר ערב מלחמת העולם השנייה הפכו אותו למוקצה במחקר לאחר המלחמה. לאחר המלחמה נעשה ניסיון להחזירו לשיח האקדמי כמשתייך לזרם בינלאומי כזה או אחר, ומתוך ניסיון לניטרליות רוב המחקר שעסק בו התמקד בסגנון ובתיארוך. מיותר לציין שהשיח היה באופן כמעט אקסקלוסיבי גרמני.

מתוך ספרות המחקר, ידעתי שקיים מערך פיסולי של הפרלרים בוינה, אך במספר הביקורים שערכתי בעיר לא הצלחתי לאתר אותו. לימים הסתבר שמזובר בשתי קפלות שהיו סגורות ושימשו כמחסנים. אף אחד לא התעניין בהן או חשב שהן ראויות להיות מוצגות.

לפני כעשור, לרגל 750 שנה לקתדרלת סטפנוס הקדוש, קיבלתי הזמנה מקולגה לכתוב על קבוצות הפסלים בקפלות. הנבתי "שאשמח מאוד, ובלבד שיאפשרו לי לראותם." המחסנים היו עמוסים בכיסאות עד התקרה, מה שאפשר לי לטפס עליהם ולראות את הפיסול עין בעין.

נקודה מרכזית שמשכה אותי לוינה היא המסורת האינטלקטואלית של "אסכולת וינה" בתולדות האמנות שכוללת כמה מההוגים שעיצבו את תפיסתי המחקרית כמו פון שלוסר, ריגל, גומברייך, פכט ואף דמותו השנויה במחלוקת של זדלמייר וכתבתו על החוויה של הקתדרלה הגותית.

לצד זאת, העובדה שכבר בשנות השמונים של המאה ה-20 וינה הייתה מרכז שבו ישבו גדולי "אסכולת הפרלרים", ביניהם דמויות מיתולוגיות כמו גרהרד שמידט ומיכאל ויקטור שוורץ; היה זה אך טבעי שארצה להשתייך אליהם ולהמשיך את המורשת הזאת.

“בדומה לירושלים של ימי-הביניים: טבור העולם ופריפריה בו זמנית; משאת נפש וניכור בו זמנית”

אסתי: כיצד אתה חווה את ההבדלים בין תרבות אקדמית בישראל לבין זו שבאוסטריה – במחקר, בהוראה ובשיח הציבורי סביב אמנות?

אסף: האפשרויות כאן גדולות מאוד. ישראל מושפעת מאוד מעולם המחקר האמריקאי, שבו קיימות אופנות מחקריות — היום חוקרים חומריות, מחר היסטוריה של עבדות וכדומה. כאן אין "משטרת מחשבות" כזו. זה נכון גם לשיחים אחרים כמו השיח הפוסט-קולוניאליסטי שנחשב כאן לנחלת העבר. בינה יש אסכולות מחשבה רבות וגישות מחקר שונות, וכחוקר זה מאוד מפרה.

אסף פינקוס על רקע יצירתו של ביולי רומאנו, נפילת הענקים, פרסקו, אולם הענקים (Sala dei Giganti), פאלאצו דל טה, מנטובה, 1530–1532.
תמונה: אסף פינקוס.

לגבי שאלתך הנוגעת לסטודנטים – לטוב ולרע, לסטודנטים בוינה יש יראת כבוד של העולם הישן לאוטוריטה של הפרופסור.

לא משנה כמה מאמרים אתן להם לקרוא — הם יקראו הכול — אך פחות נוח להם להעביר ביקורת על מאמר, שוב מתוך יראת כבוד להישגים או לעמדה של הכותב. זה הדהים אותי.

בישראל אני נותן לסטודנטים לקרוא מאמר, הם יקראו את הפסקה הראשונה, את הסיכום ומשהו אקראי באמצע, אבל ברגע שיתחיל הדיון הם מיד יאמרו שאינם מסכימים. זה יוצר דיון תוסס, אך לא תמיד מבוסס דיו. יש כאן שתי קיצוניות.

נקודה מעניינת שלמדתי בשהותי כאן היא שתולדות האמנות היא חלק מהחיים בוינה. אין אפשרות שמישהו לא למד בשלב כלשהו בחייו תולדות אמנות — זה חלק אינטגרלי מהחיים. אפילו כותרות ראשיות בצהובונים מוקדשות לסקנדלים במוזאון או אוצרים חדשים.

הסטודנטים מגיעים ללימודים עם מודעות עצומה לחשיבות התחום, לצד שליטה בשפות עתיקות כמו יוונית ולטינית, ושפה זרה מוזרנית נוספת מעבר לאנגלית. אלו מיומנויות חשובות.

מנגד, לישראליות ולישראלים יש בהילות ותשוקה גדולה מאוד שקשה להתחרות בה. התשוקה הישראלית, מהירות המחשבה ונקודת המבט החיצונית שלנו הן חזקות מאוד.

אנחנו מצד אחד שייכים לעולם הזה ומצד שני מחוצה לו, בדומה לירושלים של ימי-הביניים: טבור העולם ופריפריה בו זמנית; משאת נפש וניכור בו זמנית.

אסף פינקוס ואסתי קליין במוזיאון העיר וינה (Wien Museum).
תמונה: אסף פינקוס.

אסתי: בימים אלה אנו שומעים על מקרים לא פשוטים של עוינות על בסיס אנטישמי כלפי אקדמאים ברחבי העולם. מה אתה יכול לספר לנו על השיח בנושא זה בווינה?

אסף: אני חייב לומר שלא חוויתי שום מקרה של אנטישמיות — נהפוך הוא. לפני כחצי שנה הייתה קבוצה של כעשרה סטודנטים שדרשו מהרקטור, פרופ' סבסטיאן שיצה, מומחה לאמנות בארוק באיטליה, לבטל את הקשר עם האוניברסיטה התאומה בישראל — האוניברסיטה העברית. עוד הם דרשו חרם אקדמי כללי על ישראל והקמת מאהל פרו-פלסטיני בקמפוס.

הרקטור סירב בכל תוקף. הוא הציע להעמיד לרשותם את האודיטוריום הראשי כדי לקיים דיאלוג בין תומכי ישראל לבין פרו-פלסטינים. העמדה של הרקטור היא שהאוניברסיטה היא מקום של ייצור (ושימור) ידע ודיאלוג מושכל, בעיקר לאור ההיסטוריה המורכבת של אוסטריה והיהודים.

מיותר לציין שהצעתו נדחתה על הסף על ידי קבוצת האקטיביזם הפוליטית שאינה מעוניינת בדיאלוג אלא בשיח של הדרה. הקהל בכללותו הריע לרקטור.

Roland in Belgern (Kreis Nordsachsen, Germany).
Photo: [Thorsten Bachner, Wikimedia Commons](#).

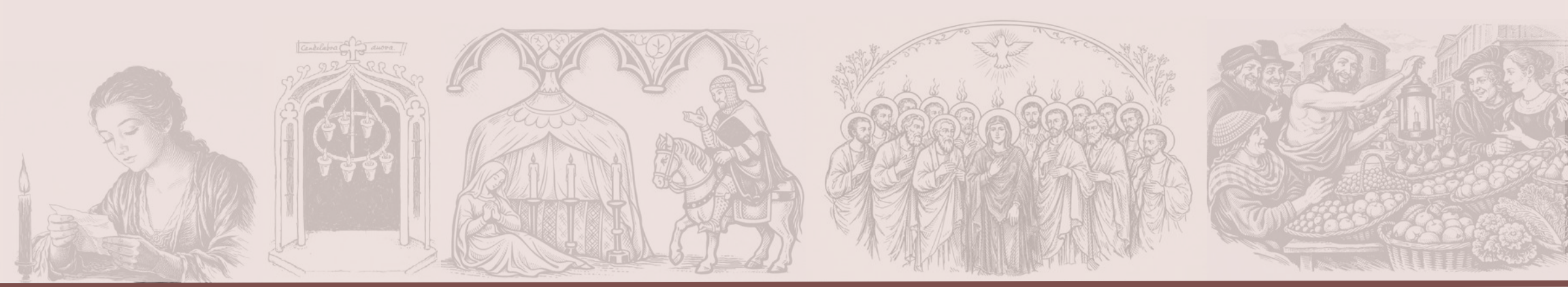
“להיות נאמן לתשוקה שלך... ובעיקר, לא לפחד כלל”

אסתי: שתי שאלות לסיום. אם היית צריך לנסח שאלה אחת מרכזית שמלווה אותך לאורך הקריירה — מהי?

אסף: מה הופך את האמנות לכל כך מסעירה? כשאני רואה אמנות אני חווה התרוממות רוח.

אסתי: איזה טיפ היית נותן לחוקר/ת צעיר/ה?

אסף: להיות נאמן לתשוקה שלך. אין דרך להצליח אם אתם לא אותנטיים, ובעיקר — לא לפחד כלל.

זרקור על חברי וחברות אימגו

פינת הזרקור מבקשת להאיר היבטים מגוונים מן העשייה של קהילת אימגו. הפינה כוללת ידיעות על הישגים ויוזמות, פרסומים ומינויים אקדמיים, תערוכות, פרויקטים מוזיאליים וכנסים בהשתתפות חברות וחברי העמותה.

הישגים אקדמיים

ד"ר רבקה ארנהיים

הצטרפות כחברת סגל בחוג לתולדות האמנות באוניברסיטת תל אביב

ברכות חמות לד"ר רבקה ארנהיים על קבלת התקן בחוג לתולדות האמנות באוניברסיטת תל אביב!

ד"ר רבקה ארנהיים היא חוקרת אמנות הרנסנס האיטלקי והחל מינואר 2026 הצטרפה לסגל הבכיר כמרצה בחוג לתולדות האמנות באוניברסיטת תל אביב. עבודת הדוקטורט שלה, שנכתבה באוניברסיטת בוסטון (Boston University), עוסקת באיסוף, החלפה והענקה של רישומי דיוקן באיטליה בעת החדשה המוקדמת ונמצאת כעת בתהליך עיבוד למונוגרפיה.

מחקרה בוחנים את תרבות הרישום, הדיוקן והאספנות, תוך דגש על היבטים חברתיים ותרבותיים של יצירה אמנותית, ועל השימוש והנתינה של חפצי אמנות. מחקרה זכה לתמיכה ומענקים מטעם קרן קרס (Kress Foundation), פרויקט ארכיון מדיצי' (Medici Archive Project), המכון ההולנדי הבין-אוניברסיטאי לתולדות האמנות (NIKI) וקרן ג'ורג'ו צ'יני (Fondazione Giorgio Cini).

כמו כן, היא חוקרת עמיתה במרכז ללימודי פרטיות באוניברסיטת קופנהגן (Centre for Privacy Studies) והייתה לאחרונה עמיתת פוסטדוקטורט במכון להיסטוריה אירופית ע"ש לייבניץ (Leibniz-Institut für Europäische Geschichte).

אנו מאחלים/ות לה הצלחה רבה בדרכה האקדמית החדשה!

ד"ר רבקה ארנהיים עם יצירתו של כריסטופורו רונקאלי, המכונה "איל פומראנצ'ו", שני רישומים מודבקים בתוך מסנרות עשירות, תאריך לא ידוע. עט, דיו וניר, 20.8 x 29.1 ס"מ. מוזיאון אלברטינה, וינה. תמונה: ד"ר רבקה ארנהיים.

ד"ר מיכל שליט קולנדר

פרס עבודת דוקטור מצטיינת על שם ד"ר יעל לוי-חזן ז"ל לשנת הלימודים תשפ"ו

ברכות חמות לד"ר מיכל שליט קולנדר על זכייתה בפרס לעבודת דוקטור מצטיינת על שם ד"ר יעל לוי-חזן ז"ל לשנת הלימודים תשפ"ו!

מיכל מתמחה בקשר שבין אמנות וקדושה, בדגש על ייצוגים חזותיים וטקסטואליים של נשים קדושות באיטליה בין המאות ה-16 וה-18. היא בוגרת תואר דוקטור במחלקה לאמנויות באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, בהנחיית פרופ' נירית בן אריה-זבי. בעבודת הדוקטורט "אמנות וקדושה: סיפורן של הקדושה קתרינה דה ויגרי (1413–1463), הקדושה קתרינה דה ריצ'י (1522–1590) והקדושה מריה מזלנה דה פאצי (1566–1607), ד"ר שליט קולנדר בוחנת את הנרטיב החזותי של קדושה נשית ואת האופן שבו דימויים, טקסטים ופרקטיקות פולחניות תרמו לעיצוב דמותן הציבורית ולמיקומן במרחב התרבותי והחברתי של זמנן. המחקר מתייחס לממשקים שבין אמנות, פולחן, חברה, פוליטיקה, מגדר וגאוגרפיה תרבותית.

ד"ר בר לשם

מענק ISF למימון הוצאת הספר

אנו מברכים/ות את ד"ר בר לשם על זכייתה במענק ISF Books למימון פרסום ספרה החדש, *Myths and Gendered Spectatorship in Sixteenth-Century Italian Carved Cassoni* העתיד לראות אור בהוצאת Routledge בשנת 2026 ועוסק במיתוסים ובצפייה מגדרית בקאסוני מגולפים באיטליה של המאה ה-16.

Book Abstract:

In sixteenth-century Italy, carved cassoni, marriage chests adorned with finely carved all'antica reliefs, stood at the heart of elite domestic life. Placed prominently in the nuptial chamber, they stored dowries, proclaimed family prestige, and surrounded newlyweds with vivid scenes from classical mythology. Stories of Niobe's tragic loss, Marsyas' fatal challenge, Venus' ambivalent nature, and Apollo's heroic and cautionary roles unfolded across their panels, blending beauty with moral instruction.

This book offers the first comprehensive study of Cinquecento carved cassoni and their mythological imagery, restoring them to the center of early modern visual culture. Drawing on Ovid, mythographies, and domestic treatises, it reveals how these chests functioned as gendered didactic tools, shaping ideals of virtue, fertility, and social conduct. Tracing their evolution from bespoke commissions to stock-designed luxury goods, it also uncovers an early form of mass production in the elite art market. *Myths and Gender Spectatorship in Sixteenth-Century Italian Carved Cassoni* illuminates the intimate intersection of classical learning, consumer culture, and marital life in early modern Italy.

Marriage chest (cassone), carved with wooden reliefs depicting the myth of Niobe, mid-sixteenth century.

איה שחר זוכת מלגת אימגו לשנת 2025

אנו שמחות וגאות לברך את איה שחר על זכייתה במלגת אימגו לשנת 2025. זכייה זו משקפת את חשיבות ומקוריות מחקרה ואת תרומתו לשדה חקר האמנות היהודית בעת החדשה המוקדמת.

אנו מאחלות לאיה הצלחה רבה בהמשך הדרך ומצפות לראות את פירות המחקר והנסיעה המתקרבת לדיסלדורף!

מחקרה של איה, אותו היא כותבת תחת הנחייתה של פרופ' תמר צולקמן, מתמקד ב"חידות צורה" - יצירות יהודיות המשלבות טקסט ודימוי, שנוצרו בקהילה היהודית באמסטרדם בעת החדשה המוקדמת, וזכו עד כה להתייחסות מחקרית מועטה בלבד. המחקר מבקש לראשונה לבסס באופן שיטתי את זיקתן של יצירות אלה למסורת האמבלמות האירופית - אותה שפה ויזואלית-ספרותית רבת השפעה שהגדירה אופני חשיבה, ייצוג ופרשנות בעולם הנוצרי של התקופה. באמצעות ניתוח השוואתי של מבנים צורניים, יחסי טקסט-דימוי ואופני הצפנה ומשמעות, מחקר זה יראה כי היוצרים היהודים לא רק נחשפו למגמה האמבלמטית, אלא גם עיבדו אותה מחדש בהקשר תרבותי ותיאולוגי ייחודי.

במסגרת מענק הנסיעות של אימגו לשנת 2025, איה תצא לשהות מחקר באוניברסיטת היינריך היינה בדיסלדורף, מהלך שיאפשר עיון במקורות השמורים כיום בגרמניה, העמקת הבסיס הארכיוני של המחקר, וחיזוק המימד ההשוואתי שבו.

פרט מתוך רפאל דוד חי בן אליעזר, חידת הצורה: פלא ראו דודים, במסכת מנחת בכורים, (נוציה: דפוס וינדאמין, 1757), הספרייה הלאומית, ירושלים, מספר מערכת: 990017992850205171, דף 16 מתוך 29.

מלגת אימגו - מענקים לנסיעות מחקר וכנסים אקדמיים

עמותת אימגו מעניקה מידי שנה מלגה כספית לצורך נסיעה לכנס או למחקר בחו"ל. גובה המלגה ומספר המענקים ייקבעו בהתאם ליכולותיה הכספיות של העמותה.

המלגה מיועדת לסטודנטים/ות לתארים מתקדמים וחוקרים/ות שאין ברשותם קרן לקשרי מדע ומחקר, ואשר שילמו דמי חבר לעמותה.

קול קורא למלגה עבור שנת הלימודים הבאה יתפרסם בהמשך בתפוצת אימגו.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

פרסומי ספרים

ד"ר גיל פישהוף

Shaping Identities in a Holy Land: Crusader Art in the Latin Kingdom of Jerusalem: Patrons and Viewers

SHAPING IDENTITIES IN A HOLY LAND

CRUSADER ART IN THE LATIN KINGDOM OF
JERUSALEM: PATRONS AND VIEWERS

Gil Fishhof

Fishhof, Gil. [*Shaping Identities in a Holy Land: Crusader Art in the Latin Kingdom of Jerusalem: Patrons and Viewers*](#). Routledge: 2024.

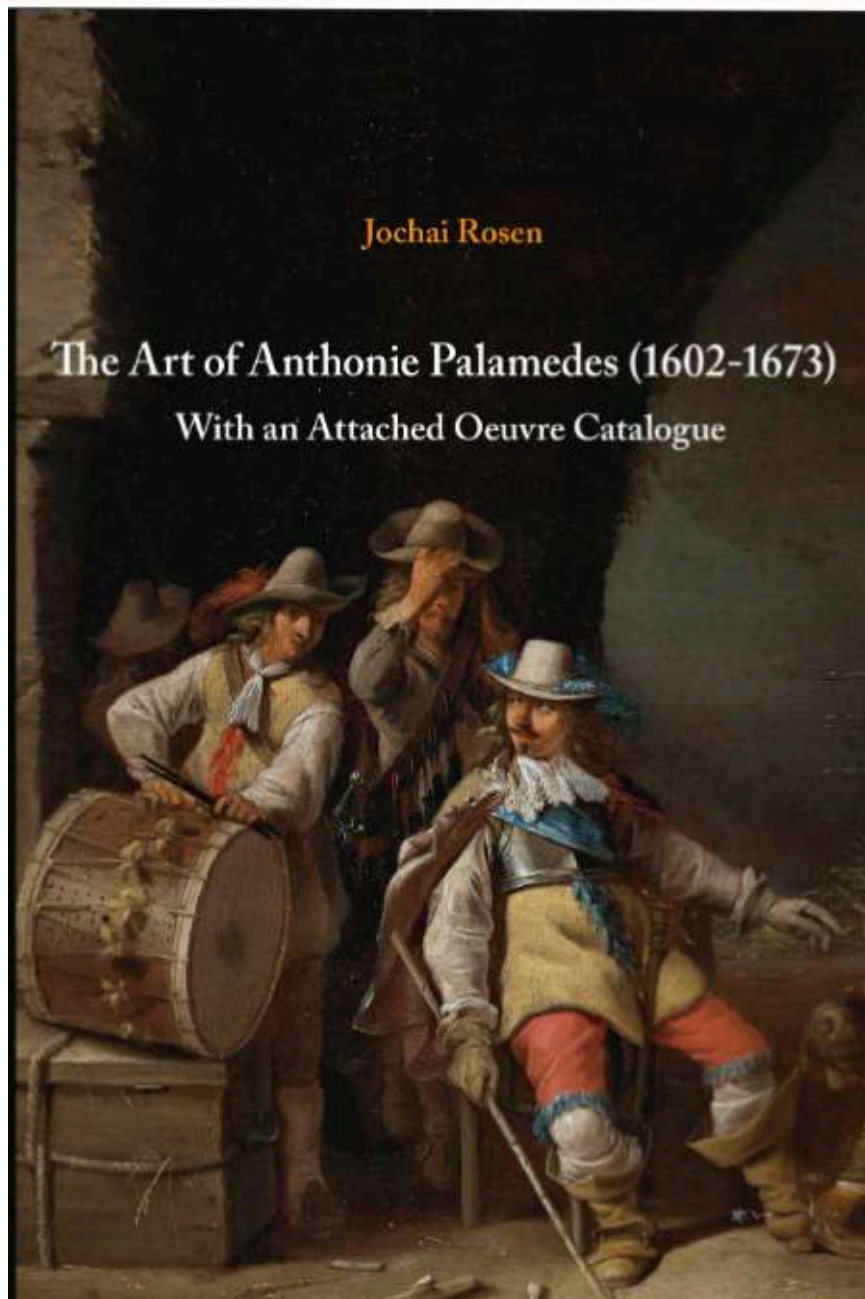
In the 88 years between its establishment by the victorious armies of the First Crusade and its collapse following the disastrous defeat at Hattin, the Latin Kingdom of Jerusalem was the site of vibrant artistic and architectural activity. As the crusaders rebuilt some of Christendom's most sacred churches, or embellished others with murals and mosaics, a unique and highly original art was created. Focusing on the sculptural, mosaic, and mural cycles adorning some of the most important shrines in the Kingdom (such as the Church of the Holy Sepulchre, The Basilica of the Annunciation, and the Church of the Nativity), this book offers a broad perspective of Crusader art and architecture.

Among the many aspects discussed are competition among pilgrimage sites, crusader manipulation of biblical models, the image of the Muslim, and others. Building on recent developments in the fields of patronage

studies and reception theory, the book offers a study of the complex ways in which Crusader art addressed its diverse audiences (Franks, indigenous eastern Christians, pilgrims) while serving the intentions of its patrons. Of particular interest to scholars and students of the Crusades and of Crusader art, as well as scholars and students of medieval art in general, this book will appeal to all those engaging with intercultural encounters, acculturation, Christian-Muslim relations, pilgrimage, the Holy Land, medieval devotion and theology, Byzantine art, reception theory and medieval patronage.

פרופ' יוחאי רוזן

The Art of Anthonie Palamedes (1602-1673) with an Attached Oeuvre Catalogue

Rosen, Jochai. [*The Art of Anthonie Palamedes \(1602-1673\) with an Attached Oeuvre Catalogue*](#). Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2024.

This book is the first complete study of the life and work of the 17th-century Dutch painter Anthonie Palamedes (1602-1673). Palamedes was active in Delft, one of the most important cities during the Dutch Golden Age, alongside Vermeer. Unlike his famous compatriot Vermeer, Anthonie Palamedes was a successful painter.

He was socially acceptable, was recognized and appreciated by his colleagues, painted hundreds of pictures and achieved financial success that allowed him to live comfortably.

Palamedes is therefore the embodiment of the successful painter in the Dutch "Golden Age".

The book includes a biography of the painter as well as a systematic and comparative iconographical and stylistic study of his work, with an attached critical oeuvre catalogue.

פרופ' תמר צ'ולקמן

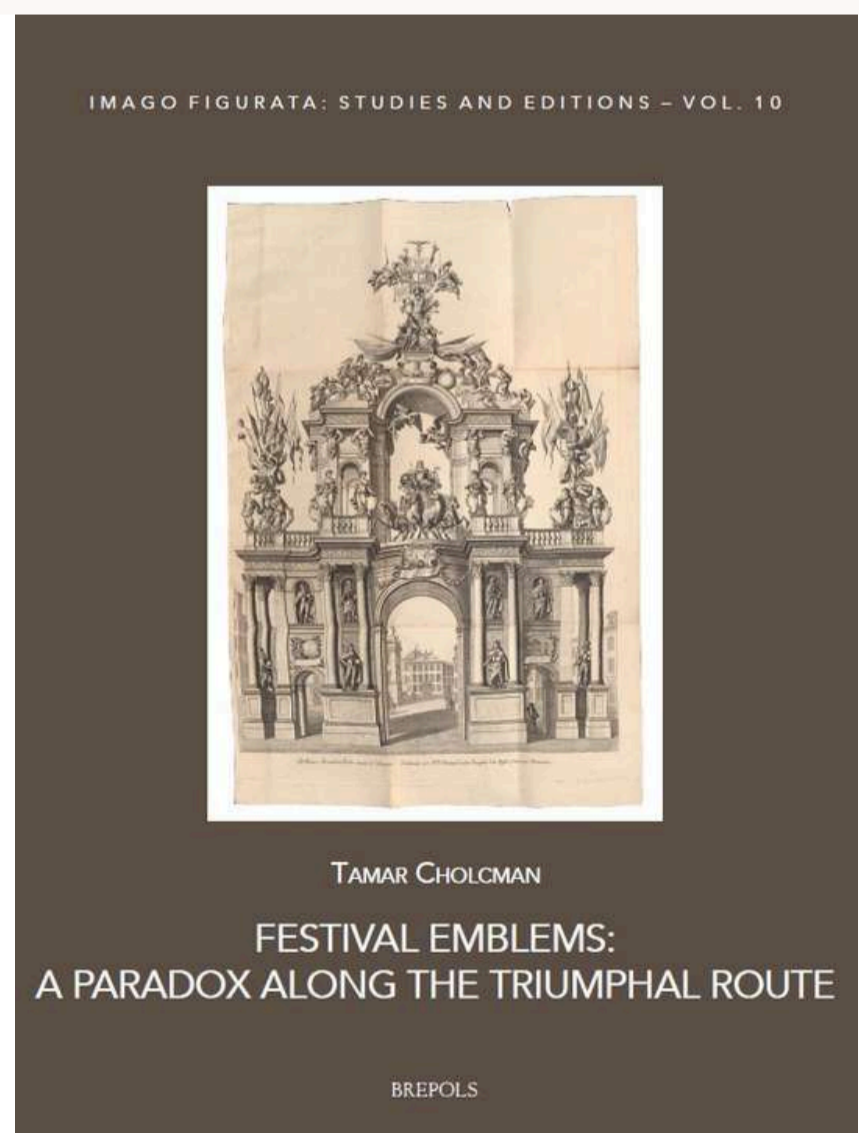
Festival Emblems: A Paradox along the Triumphal Route

Cholcman, Tamar. [*Festival Emblems: A Paradox along the Triumphal Route*](#). *Imago Figurata. Studies and Editions*; Vol. 10. Brepols Publishers, 2025.

In early modern culture, civic festivals and emblem books were amongst the more privileged genres of Early Modern culture. Although both are connected in their use of word and image, they are nonetheless separated in their very essence. The former, a public event celebrated usually at night and involving, alongside ephemeral monuments, lights, fireworks, music, ceremonies, and theater performances, was for the spectator an all-encompassing experience.

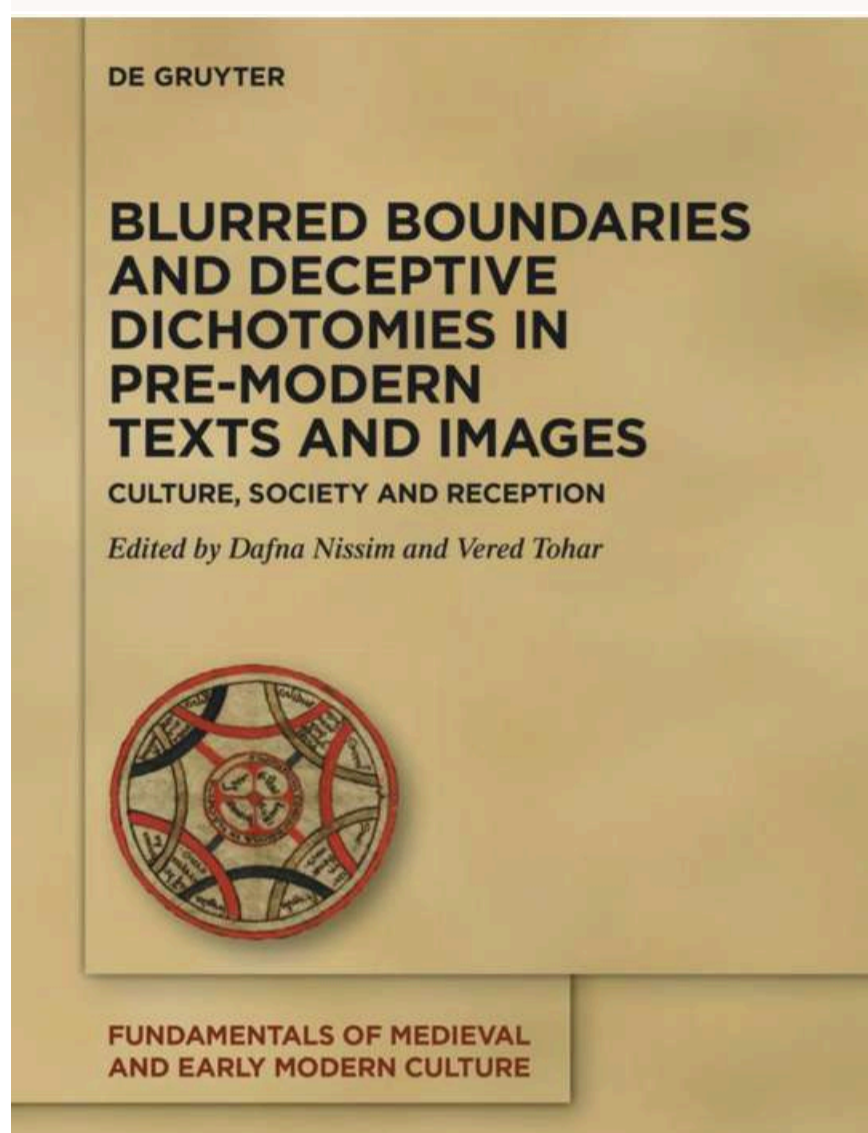
It was intended to propagate either the ruler or the city's political agenda. The latter was conceived as an intellectual pastime and intended to be read, deciphered, and discussed within the private sphere, in the company and studious ambiance of the literati.

Emblems and festivals, nonetheless, maintained a kind of symbiotic exchange. Whereas public monuments of the triumphal entries found their way into the printed form of festival books, emblems migrated from their printed form into the public sphere, where they were used to adorn the ephemeral monuments of the triumphal entries. How then, do the practices of emblem reading, which require careful decryption of words and images, relate to the viewing practices of triumphal processions? The book examines this paradox and argues that the inclusion of emblems in festivals reveals the hermeneutic mechanism of the learned. By using emblems, the designers of civic festivals marked their territory within the power hierarchies and established their dignity and authority as experts in both the civic and intellectual circles. In the festival ambit, festival emblems epitomize the perfect paradoxical union of persuasion and erudition.

ד"ר דפנה נסים

Blurred Boundaries and Deceptive Dichotomies in Pre-Modern Texts and Images: Culture, Society and Reception

Nissim, Dafna, and Vered Tohar (eds.). *Blurred Boundaries and Deceptive Dichotomies in Pre-Modern Texts and Images: Culture, Society and Reception*. Berlin, Boston: De Gruyter, 2024.

This collection of essays focuses on the way blurred boundaries are represented in pre-modern texts and visual art and how they were received and perceived by their audiences: readers, listeners, and viewers. According to the current understanding that opposing cognitive categories that are so common in modern thinking do not apply to pre-modern mentalities, we argue that individuals in medieval and pre-modern societies did not necessarily consider sacred and secular, male and female, real and fictional, and opposing emotions as absolute dichotomies.

The contributors to the present collection examine a wide range of cultural artifacts – literary texts, wall paintings, sculptures, jewelry, manuscript illustrations, and various objects as to what they reflect regarding the dominant perceptual system – the network of beliefs, worldviews, presumptions, values, and norms of

viewing/reading/hearing different from modern epistemology strongly predicated on the binary nature of things and people. The essays suggest that analyzing pre-modern cultural works of art or literature in light of reception theory can lead to a better understanding of how those cultural products influenced individuals and impacted their thoughts and actions.

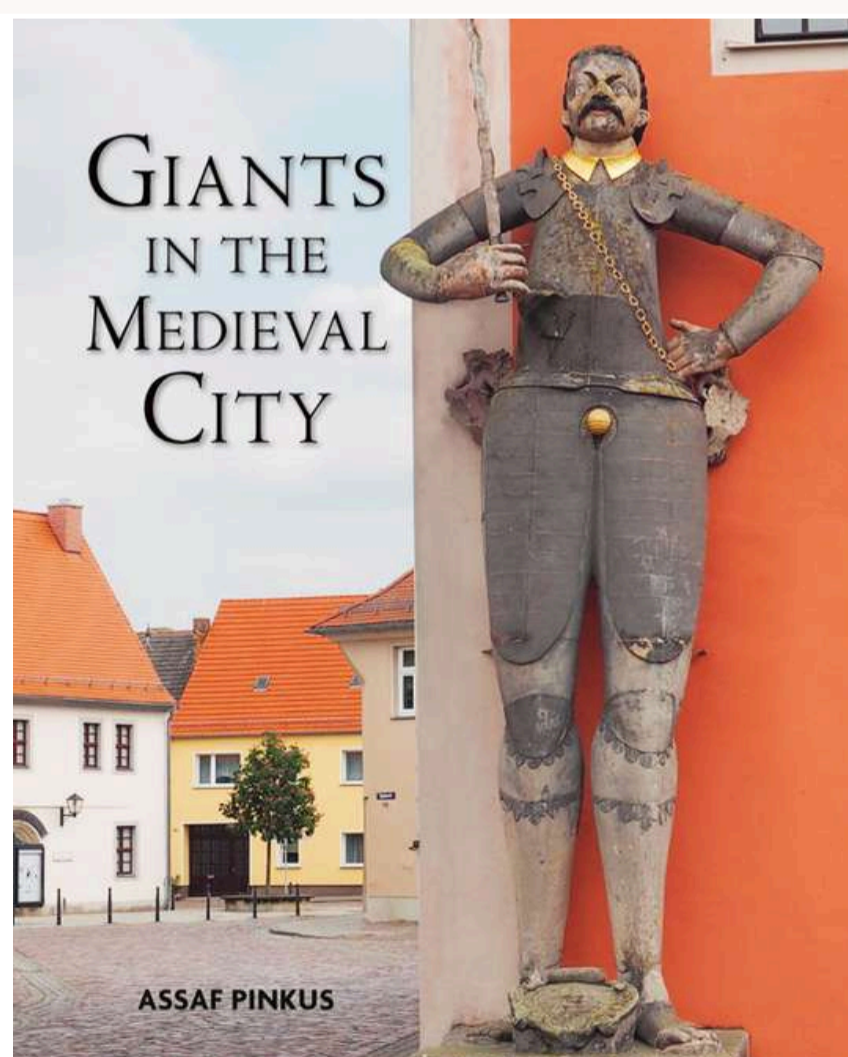
פרופ' אסף פינקוס

Giants in the Medieval City

Pinkus, Assaf. *Giants in the Medieval City. Studies in the Visual Cultures of the Middle Ages*. Vol. 20. Brepols Publishers, 2024.

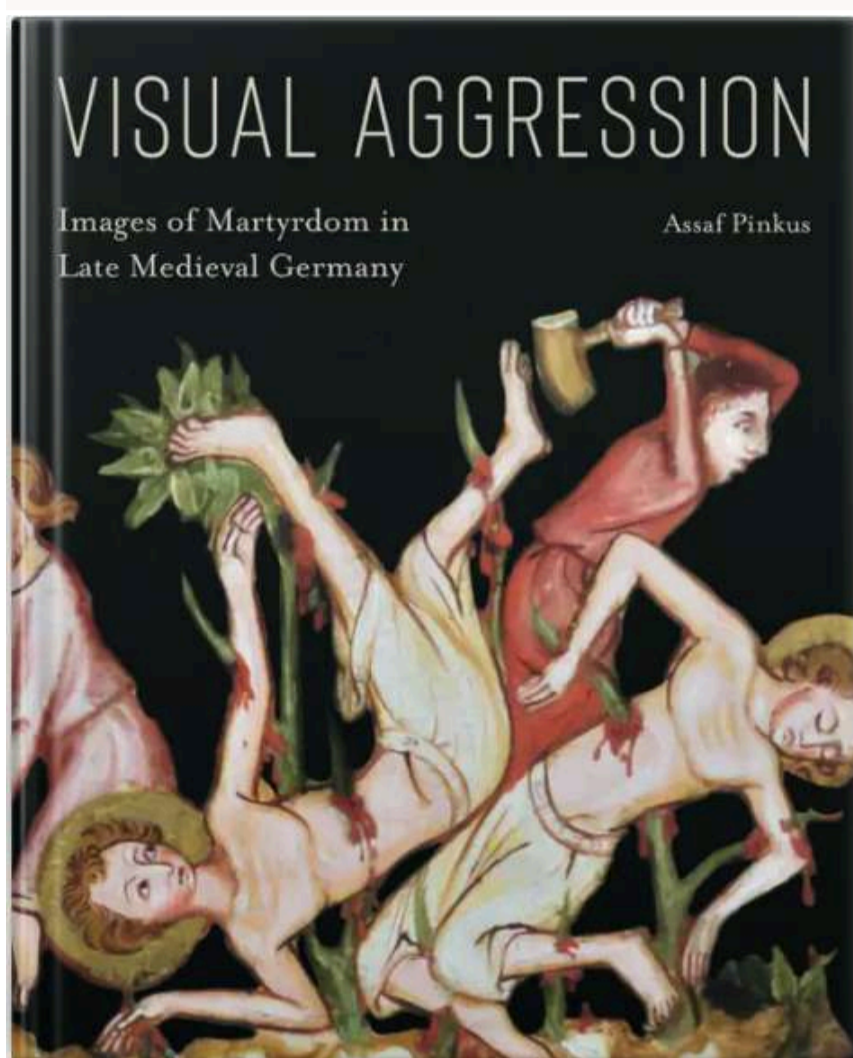
The visual landscape north of the Alps between the 14th and 16th centuries was shaped by colossal representations of epic and mythological giants, reincarnated and cast as Christian heroes. In contexts religious or lay, private or public, giants dominated urban spaces but also rural ones. They were painted on church facades and stood tall as sculptures in town squares. Rather than portraying specific characters from particular texts, the figures embodied the notion of “the gigantic” as it appeared in contemporary writings: superhuman creatures from foreign lands and liminal geographies, often associated with supernatural powers, magic, hypermasculinity, and, concomitantly, matriarchy. Since the naming and identity of these giants do not always correlate—thus destabilizing the images' semiotics—the gap could be filled by fabricated memories of the ancient world. Hence, imagery of giants bridged mythological, biblical, and contemporary times, while

producing novel political metaphors. This book explores the role and function of the vision and the experience of the gigantic. Executed “out of scale” and communicating ideas about excess, giants were experienced as physically and ethically abject and, at the same time, as magnificent, apotropaic, and redemptive; as such they came to embody the very notion of the medieval sublime.

פרופ' אסף פינקוס

Visual Aggression: Images of Martyrdom in Late Medieval Germany

Pinkus, Assaf. [*Visual Aggression: Images of Martyrdom in Late Medieval Germany*](#). Penn State University Press, 2021.

Why does a society seek out images of violence? What can the consumption of violent imagery teach us about the history of violence and the ways in which it has been represented and understood? Assaf Pinkus considers these questions within the context of what he calls galleries of violence, the torment imagery that flourished in German-speaking regions during the fourteenth and fifteenth centuries. Exploring these images and the visceral bodily responses that they produced in their viewers, Pinkus argues that the new visual discourse on violence was a watershed in premodern conceptualizations of selfhood.

Images of martyrdom in late medieval Germany reveal a strikingly brutal parade of passion: severed heads, split skulls, mutilated organs, extracted fingernails and teeth, and myriad other torments. Stripped from their devotional context and presented simply as brutal acts, these portrayals assailed viewers' bodies and minds so violently that they amounted to

what Pinkus describes as "visual aggressions." Addressing contemporary discourses on violence and cruelty, the aesthetics of violence, and the eroticism of the tortured body, Pinkus ties these galleries of violence to larger cultural concerns about the ethics of violence and bodily integrity in the conceptualization of early modern personhood.

Innovative and convincing, this study heralds a fundamental shift in the scholarly conversation about premodern violence, moving from a focus on the imitatio Christi and the liturgy of punishment to the notion of violence as a moral problem in an ethical system. Scholars of medieval and early modern art, history, and literature will welcome and engage with Pinkus's research for years to come.

ד"ר גל סופר

Conjuring the Arab Magician: Intercultural Histories of Magic of Elements in Magic.

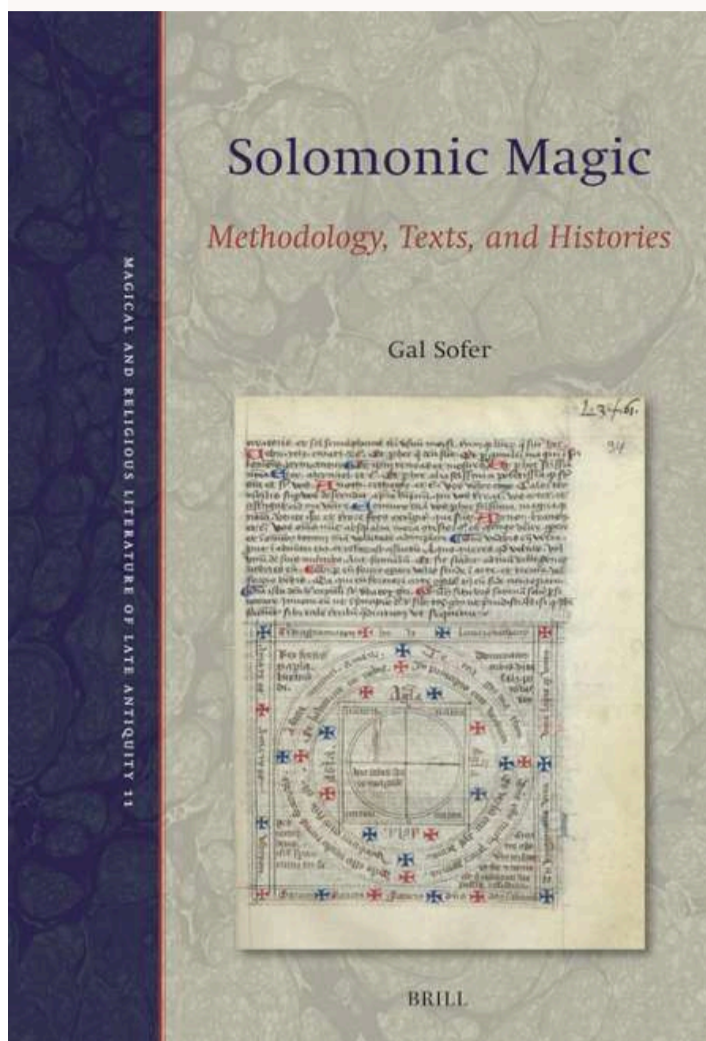
Sofer, Gal. [*Conjuring the Arab Magician: Intercultural Histories of Magic of Elements in Magic*](#). Cambridge: Cambridge University Press, 2026.

This Element reassesses narratives of intercultural transmission in medieval European magic, highlighting complex processes of compilation and attribution often obscured by broad labels. Following an Introduction that lays out the methodological framework, Section 1 ('The Wise Saracens') explores a medieval Christian magician's depiction of Islam and the figure of the Arab magician, illustrating how authors blended genuine intercultural exchanges with imaginative attributions. Section 2 ('The Seven Names') reconsiders a Latin magical text traditionally labeled 'Arabic magic,' demonstrating that its complex, multicultural components resist any simple claims of a lost Arabic original. Section 3 ('The Almandel Problem') presents another contested text, showing how philological evidence often complicates a linear model of transmission. Finally, this volume offers a complete edition and translation of The Book of Seven Names, discussed in Section 2.

ד"ר גל סופר

Solomonic Magic: Methodology, Texts, and Histories.

Sofer, Gal. [Solomonic Magic: Methodology, Texts, and Histories.](#) *Magical and religious literature of Late Antiquity.* Vol. 11 Leiden: Brill, 2025.

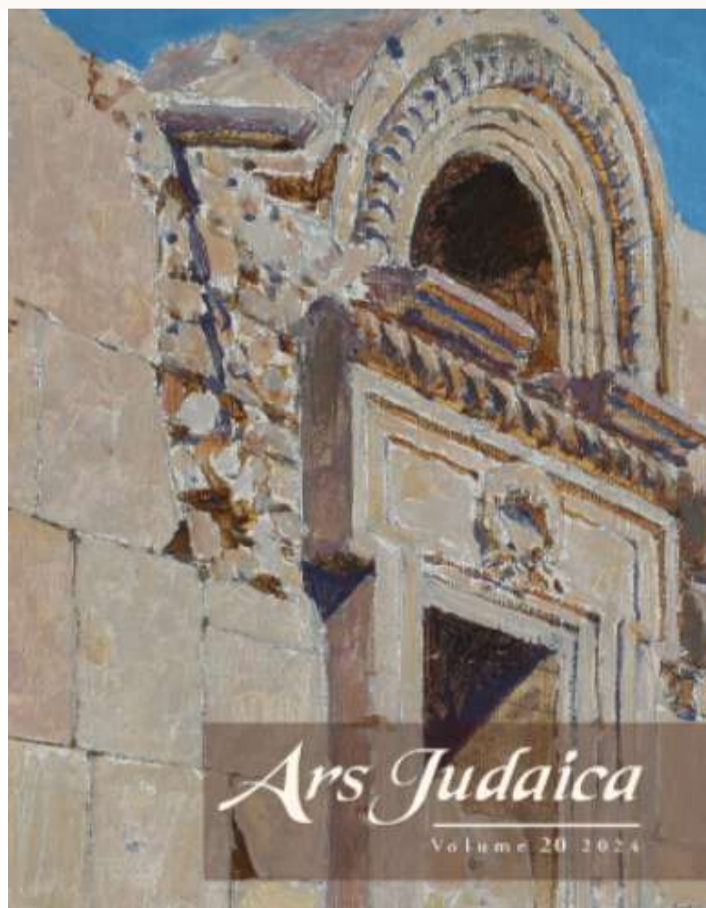
Solomonic magic has captivated imaginations for centuries, yet its definition remains elusive. Is it a specialized branch linked to King Solomon, or a broader classification of practices attributed to him? This book explores the mysterious world of demon subjugation, examining previously unknown texts in multiple languages (Aramaic, Hebrew, Greek, Latin, and more) to reveal the historical evolution of this magical tradition. Divided into three parts, the book presents analyses of key manuscripts and examines the historical influence of Hebrew texts on later traditions. Featuring many unpublished manuscripts, this book challenges previous scholarly assumptions and offers a new perspective on the textual network that shaped medieval and early modern magical works.

פרסומי מאמרים

ד"ר טל גויטיין

Verus Israel: The Plague of Darkness in the Sarajevo Haggadah

Goitein, Tal. ["Verus Israel: The Plague of Darkness in the Sarajevo Haggadah."](#) *Ars Judaica: The Bar Ilan Journal of Jewish Art* 20 (2024): 1-19.

This study identifies the image of the plague of darkness in the Sarajevo Haggadah as a response to Christian missionizing, which in fourteenth-century Spain largely revolved around the question of who is Verus Israel. I argue that, as configured here, the image of darkness aimed to strengthen the faith of the Haggadah's owner and his family in the face of contemporary Christian conversion strategies. The contrasting consequences of the plague for the Egyptians and the Israelites in the image convey the message that, contrary to Christian claims, God has chosen the Israelites as his people for eternity.

ד"ר רבקה ארנהיים

A Scribe's Luxury Manuscript: Text and Image in a Hebrew Medical Tract (Cambridge, University Library, MS Dd.10.68)

Arnheim, Rebecca I. "[Inked Likenesses: an Album of Portrait Copies at Palazzo Pitti.](#)" In *Making Copies in Early Modern Times*, (Leiden, The Netherlands: Brill, 2025), 10 - 36.

The article examines a seventeenth-century album of portrait drawings made by Daniele l'Eremita, an amateur artist at the Medici court. It shows how copying was a central creative practice in early modern art, shaping both the album's creation and its survival. Beyond a collection of copies, the album reflects Daniele's ambitions, his ties to the Medici, and the complexities of artistic production in the period.

Daniela Ermita, *Self-Portrait*, ca. 1610–1613. Brown ink on white paper, 245 × 193 mm. Biblioteca Marucelliana, Florence. Photograph: Rebecca Arnheim.

ד"ר בר לשם

Transmedia Copying from Two-Dimensional Imagery to Cinquecento Carved Cassoni

Leshem, Bar. "[Transmedia Copying from Two-Dimensional Imagery to Cinquecento Carved Cassoni.](#)" In *Making Copies in Early Modern Times*, (Leiden, The Netherlands: Brill, 2025), 84 - 100.

This study focuses on sixteenth-century carved cassoni (wedding chests), that were less-studied than their painted counterparts of the previous century. The study examines several carved cassoni that were probably made not as "one of a kind" pieces but were built according to designs that were circulated among woodcarvers' workshops. The chapter discusses several techniques that might have been deployed in the workshops where these chests were made: copying imagery from well-known two-dimensional artworks (frescoes, prints, and paintings); adapting imagery inspired by popular iconographies that were developed or widely known in the sixteenth century; and utilizing stock-designs that were passed around among the various workshops. Through this exploration, the study demonstrates the change in creative processes and fashions in the sixteenth century, as well as the way methods by which decorative furniture was acquired.

School of Jacopo Sansovino, *Venetian cassone with the figure of Venus*, the second half of the 16th century, Venice, partly gilded walnut, Jerusalem: the Israel Museum, accession number: B70.0938. Photo: Bar Leshem.

נטע חגי ארני

Reading between the tesserae: The Tabgha mosaics' stages, patronage, and authenticity re-examined

Haggai Aranyi, Neta, D. "[Reading between the tesserae: The Tabgha mosaics' stages, patronage, and authenticity re-examined.](#)" *Palestine Exploration Quarterly* 158 (2026): 48–70.

The Tabgha mosaics, adorning the floor of a basilica dated between the 5th and 7th centuries near the Sea of Galilee, have been a frequent subject of scholarly discourse. Nevertheless, many unsettled issues surrounding the pavements, such as palaeographic differences in inscriptions commemorating their patrons, unidentified Byzantine-repaired mosaic sections, and modern restorations, have yet to be investigated. These unexplored matters render the stages and authenticity of the Tabgha mosaic insufficiently established. This study examines the phases of the Tabgha pavements during the Byzantine period through an in-depth analysis of their stylistic features while considering the modern repairs. The author concludes that significant evidence was removed from the floors during an early 20th century restoration. By carefully 'reading' between the tesserae of the Tabgha mosaics, this study illuminates small and scarcely noticeable details that make it possible to distinguish three Byzantine mosaic stages and to evaluate the individual contributions of the patrons to the pavements.

Pair of Peacocks. Detail from the mosaic pavements of the Church of the Multiplication of the Loaves and Fishes (Tabgha), second half of the fifth century; restorations from the second half of the sixth century. Photograph by [Shlomi Haggai](#), 2018.

ד"ר סיון גוטליב

“תמונת מוח הראש”:

האיקונוגרפיה של המוח בכתבי יד עבריים בימי הביניים

סיון גוטליב, "[תמונת מוח הראש](#)": האיקונוגרפיה של המוח בכתבי יד עבריים בימי הביניים. זמנים, 153 (2025): עמ' 30 - 43.

איורים של מבנים אנטומיים הופיעו בספרי לימוד כבר במאה התשיעית. רובם היו תרשימים סכמטיים פשוטים שהתבססו על טקסטים ואיורים מתקופות מוקדמות יותר, ולא על התבוננות ישירה בגוף האנושי. מאחר שהידע על המבנה והיכולות השונות של איברים מסוימים דוגמת המוח לא היה אחיד, המעתיקים יכלו להוסיף לאיורים את פרשנותם בהתאם לידע הטקסטואלי שהסתמכו עליו. כך היה למשל בתרגום העברי לחיבור הרפואי של אל־מנצורי, שהמעתיקים הוסיפו לו איורים של המוח. כתיבי היד העבריים של חיבור זה מספקים לנו הצצה לדרך שבה חשבו המלומדים היהודים על אותם איורים ותרשימים ולחשיבות שראו בהעברת הידע החזותי נוסף על הטקסט. ניתן ללמוד מהם על מסורת יהודית חזותית עצמאית של הוספת איורים לטקסט. מסורת זו הושפעה הן מן המקור הערבי והן מאיורים בכתבי יד לטיניים.

Ms. Heb. 4^o1099, fol. 5r. Spain, 14th century. Courtesy: The National Library of Israel. "Ktiv" Project.

ד"ר סיון גוטליב

לידע אם החולה יחיה או ימות: פרקטיקה רפואית מימי הביניים בטקסט ובתרשים

Ms. Heb. 8°6507, fol. 28. 1728. "Ktiv" Project. The National Library of Israel, Jerusalem.

סיון גוטליב. "לידע אם החולה יחיה או ימות: פרקטיקה רפואית מימי הביניים בטקסט ובתרשים." מחשבת ישראל גולדשטיין-גורן, גליון ו' (2025): 116 - 161.

הרצון לדעת את העתיד, בפרט היכולת לחזות את המוות, היה כבר קיים בעת העתיקה. אחת השיטות המופיעות החל מהמאה הרביעית ובכתבי יד רבים מימי הביניים לחיזוי עתידו של החולה היא כלי חישובי הנקרא "גלגל החיים והמוות." כלי זה משלב טקסט ותרשים: הטקסט מתאר את הפעולות שיש לבצע, והתרשים משמש לחישוב ולהצגת התוצאה. ברוב המקרים, כדי לבדוק את עתידו של החולה, נדרש לחבר לחשבון את אחד הערכים המופיעים בתרשים - שם החולה והיום בשבוע שבו חלה, להוסיף את היום בחודש שבו חלה ולהחסיר מהתוצאה שלושים, עד לקבלת מספר הקטן או שווה לשלושים. מספר זה נבדל בתרשים, ועל פיו נקבע אם החולה יבריא או ימות.

מאמר זה עוסק ב"גלגל החיים והמוות" כפי שהוא מופיע בכתבי יד עבריים מהמאה הארבע עשרה ועד המאה התשע עשרה. המאמר בוחן את תהליך מעבר הכלי לשפה העברית, את שילוב המסורות וההתאמות שנעשו בו לשפה ולתרבות העברית, ואת התוספות המאוחרות המעידות על השימוש הפרקטי בכלי. המחקר מתמקד בהעברת

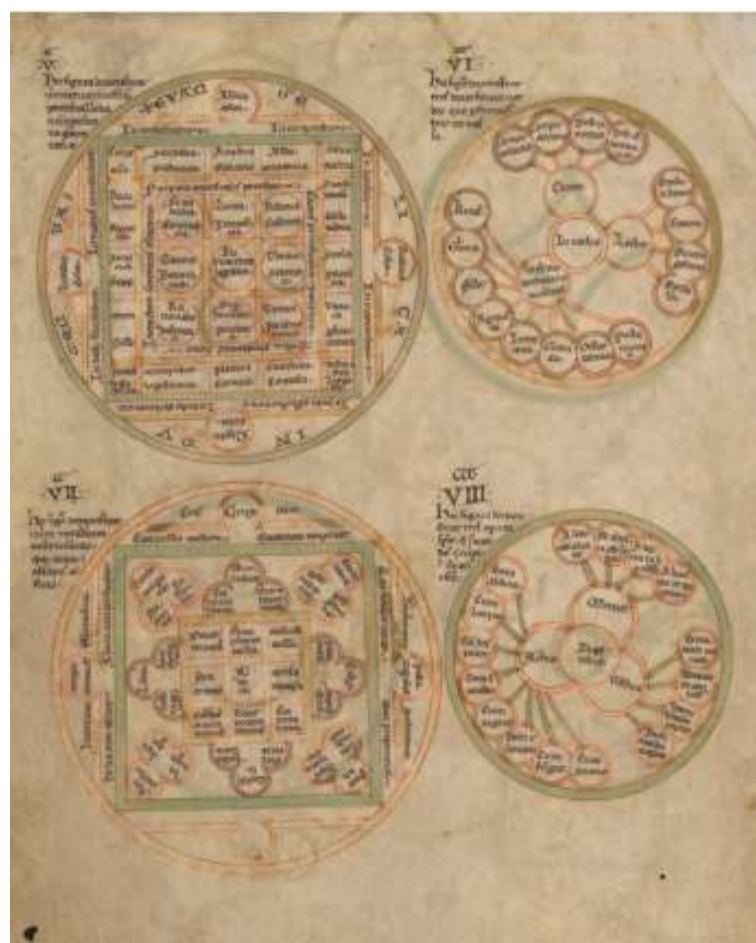
ידע חזותי בין תרבויות ובהמשכיות מסורות, תוך הדגשת חשיבות התרשים כחלק בלתי נפרד וחינוכי ב"גלגל החיים והמוות". המופעים הרבים של הכלי בתרבויות שונות מלמדים על אופני השימוש בו ועל אמונה בנושאים כגון נומרולוגיה, אסטרולוגיה וניבוי.

ד"ר סיון גוטליב

A Figura of the Soul: Visualizing the Three Faculties of the Soul in a Hebrew Manuscript

Gottlieb, Sivan. "A Figura of the Soul: Visualizing the Three Faculties of the Soul in a Hebrew Manuscript." *The Journal of Jewish Thought and Philosophy* 33, 1 (2025): 38-81.

The headline "This figure is drawn to show all the faculties of the soul" introduces a diagram in a fifteenth-century Hebrew manuscript from Italy (Cambridge MS Dd.10.68). This distinctive composition, echoed in only one similar example, synthesizes textual and visual sources about the soul and the brain. Diverging from conventional medieval diagrams, this form highlights the innovative spirit of its creator. This article analyzes the integrated text, its sources, and the form of the diagram, shedding light on the practice of transforming a written text into an elegant visual representation, seamlessly merging the fields of medicine and philosophy.

Memb. I 123, f. 1v. Gotha, Forschungsbibliothek.

Gregor Reisch, in *Margarita Philosophica*, 1503. Courtesy: Getty Research Institute, Los Angeles (86-B18873).

ד"ר סיון גוטליב

A Scribe's Luxury Manuscript: Text and Image in a Hebrew Medical Tract (Cambridge, University Library, MS Dd.10.68)

Gottlieb, Sivan. "[A Scribe's Luxury Manuscript: Text and Image in a Hebrew Medical Tract \(Cambridge, University Library, MS Dd.10.68\)](#)." *Manuscript Studies: A Journal of the Schoenberg Institute for Manuscript Studies* 10, no. 1 (2025): 43-88.

The Cambridge Hebrew manuscript stands as an example of a multi-text manuscript. This manuscript's original stage was written by a single scribe who undertook the formidable task of amalgamating content from various sources, carefully curating and sometimes adapting the treatises to align with his specific requirements. Beyond text compilation, the scribe enriched the manuscript with a decorative program that not only adds aesthetic value but also aids in navigation. This program consists of seven illustrative panels, some featuring medical themes, while others depict scenes of classroom instruction, revealing the scribe's intellectual pursuits. Upon closer examination of both the textual content and the illustrations, it becomes evident that this manuscript was crafted for the scribe's personal use. This essay endeavors to illuminate this relatively unexplored manuscript, shedding light on the medical interests prevalent during its time of creation and delving into the significance of its illustrations. By unraveling the scribe's workmanship and analyzing his choices, we can gain valuable insights into the production of luxury secular manuscripts designed for personal utilization.

Garrett MS. 97, detail of fol. 180r. Italy (Bologna), 13th century. Courtesy of Princeton University Library.

קולות קוראים

פינת הקול הקורא מרכזת מידע על קולות קוראים למלגות, כנסים ופרסים הרלוונטיים לחברות וחברי קהילת אימגו, ומבקשת להגיש הזדמנויות מחקר ופעילות אקדמית בארץ ובעולם.
הקולות הקוראים מופיעים כאן על פי מועד ההגשה — ולא לפי מועד הכנס. שימו לב — חלק מהקישורים מומלצים לצפייה במחשב.

כנס היברידי

International Medieval Congress (IMC) 2026 – Temporality

זד-ליין (Late CFP, בכפוף לתנאים):

הצעות למושבים - 17 באפריל 2026

הצעות להרצאות - 3 ביוני 2026

תאריכים: 6-9 ביוני 2026

מיקום: University of Leeds, Leeds (UK)

הכנס הבינלאומי הגדול ללימודי ימי הביניים יתמקד השנה בנושא Temporality – תפיסות הזמן בימי הביניים והאופן שבו בני התקופה חוו, מדדו וייצגו זמן. הנושא כולל בין היתר תפיסות זמן בפילוסופיה ובתיאולוגיה, זיכרון והנצחה, מדידת זמן ולוחות שנה, זמן בטבע ובחיי היום-יום, וכן ייצוגי זמן באמנות, ספרות, מוזיקה ותרבות חזותית.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

[לתנאי ההגשה המאוחרת לחצו כאן](#)

סדנת מחקר לדוקטורנטים/ות

Comparative Diplomatics. The Medieval Written Word in the Mediterranean Basin

זד-ליין : 20 באפריל 2026

תאריכים: 5-9 באוקטובר 2026

מיקום: Toledo (Spain)

כבית ספר לדוקטורנטים המוקדש לכתיבה הדיפלומטית ולתרבות המסמך בימי הביניים, עם דגש על השוואה בין תרבויות כתיבה במרחב היס-תיכוני — לטינית, עברית, יוונית, ערבית, שפות אפריקאיות ועוד. התכנית תעסוק בין היתר בטיפולוגיה של מסמכים, פרקטיקות כתיבה, שימור, העתקה, זיפויים ותרבות ארכיונית.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

משרה אקדמית

Lecturer, Art and Visual Cultures c. 1300–1700

זדליין: 26 באפריל 2026

מיקום: UCL – University College London, London (UK)

משרת מרצה מלאה במחלקה לתולדות האמנות של UCL בתחום אמנות ותרבויות חזותיות בין 1300–1700. המשרה מתאימה לחוקרות ולחוקרים בתולדות האמנות של ימי הביניים המאוחרים והעת החדשה המוקדמת, במיוחד למי שעבודתם/ן עוסקת בגישות תיאורטיות עכשוויות, חומריות, טכנולוגיות חזותיות, מגדר, גזע, מוביליות, סביבה וחיבורים בין-תרבותיים.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

מאמר

CERÆ: An Australasian Journal of Medieval and Early Modern Studies – Volume 13

זדליין: 30 באפריל 2026

נושא הכרך: Fame and Fortune

קול קורא למאמרים העוסקים במושגים של מזל, גורל ותהילה בעולם הימי-ביניימי והמודרני המוקדם. ניתן להציע מחקרים הבוחנים בין היתר ייצוגים של מזל וגורל בתרבות ובאמנות, דמויות מפורסמות או נשכחות, אמונות בכוחם של קמעות, קשרים בין מזל, דת ומאגיה, וכן היבטים חברתיים, כלכליים וסביבתיים של הצלחה וכישלון לאורך ההיסטוריה.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

כנס

ICMA – Threads of Knowledge: Weaving and the Life of Textiles in the Middle Ages and Renaissance

זדליין: 1 במאי 2026

תאריכים: 5 בדצמבר 2026

מיקום: Barnard College, New York City (USA)

כנס בינתחומי העוסק בטקסטיל בימי הביניים וברנסנס ובוחן את תפקידם של אריגה, ייצור ושימוש בבדים בהקשרים חברתיים, תרבותיים וכלכליים. הקול הקורא מזמין מחקרים העוסקים בטקסטיל כחומר, כחפץ וכנושא ידע, וכן בדרכי הפקתו, הפצתו ומשמעותו בחיי היום-יום ובתרבות החזותית.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

משרה אקדמית

Postdoctoral Researcher (R2) – Recognising Saints Project

זדליין: 3 במאי 2026

מיקום: University of Warsaw, Warsaw (Poland)

משרת פוסט-דוקטורט במחלקה להיסטוריה של ימי הביניים במסגרת פרויקט מחקר על פולחן קדושים והכנסייה בימי הביניים. מיועד לבעלי/ות דוקטורט בהיסטוריה, פילולוגיה קלאסית, תאולוגיה, תולדות האמנות או תחומים קרובים (תואר שהתקבל לאחר 2019). נדרשת שליטה בלטינית ובאנגלית; ידע בגרמנית יתרון.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

[קול קורא מלא \(PDF, מומלץ לצפייה במחשב\)](#)

כנס

52nd Byzantine Studies Conference (BSC) – Sponsored Sessions (Mary Jaharis Center)

📅 **זד'ליין: החל מה-1 באפריל ועד ה-8 במאי 2026**

תאריכים: 22–25 באוקטובר 2027

מיקום: University of Notre Dame, South Bend, Indiana (USA)

הקול הקורא פתוח למחקרים מתחום לימודי ביזנטיין ומעודד במיוחד הצעות בינתחומיות בתחומי היסטוריה, אמנות, דת ותרבות.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

כנס

Late Antique Encounters Conference (LAEC 2027)

📅 **זד'ליין: 15 במאי 2026**

תאריכים: 3–5 בפברואר 2027

מיקום: Ghent University, Ghent (Belgium)

כנס בינלאומי חדש ללימודי העת העתיקה המאוחרת (המאות ה-3–8 לספירה). יתקבלו הצעות להרצאות ממגוון תחומים ובהם היסטוריה, ארכאולוגיה, בלשנות, ספרות ותולדות האמנות. הכנס מבקש לעודד מפגש בין דיסציפלינות שונות ולבחון סוגיות ומתודולוגיות חדשות במחקר התקופה.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

מאמר

Scandia: Journal of Medieval Norse Studies – Issue 9

📅 **זד'ליין: 31 במאי 2026**

נושא הכרך: Vikings and Norse Myths in Post-Medieval Reception

קול קורא למאמרים העוסקים בהתקבלותם של הוויקינגים והמיתולוגיה הנורדית מאז שלהי ימי הביניים ועד ימינו. ניתן להציע מחקרים הבוחנים את ייצוגיהם באמנות, ספרות, מחקר אקדמי ותרבות פופולרית, וכן את האופן שבו דימויים אלה עוצבו מחדש בהקשרים תרבותיים, פוליטיים ואידאולוגיים שונים.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

מאמר

Acta Mediaevalia Series Nova – Volume III

📅 **זד'ליין: 31 במאי 2026**

נושא הכרך: Universities, Schools, and the Transfer of Knowledge

קול קורא למאמרים העוסקים במוסדות לימוד ובהעברת ידע בימי הביניים. ההצעות יכולות לבחון בין היתר אוניברסיטאות ובתי ספר, תהליכי הוראה ולמידה, רשתות אינטלקטואליות, וכן את תפקידם של טקסטים, כתבי יד וחפצים תרבותיים בהפצת ידע.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

כנס

Ruling, Building, and Praying: Secular Authority and Religious Architecture in the Mediterranean (12th–13th Centuries)

זד'ליין:

הגשת מועמדות למלגה: 31 במאי 2026

הגשת מועמדות לכנס: 15 ביוני 2026

תאריכים: 1–3 באוקטובר 2026

מיקום: Luigi Bernabò Brea Archaeological Museum, Lipari (Italy)

כנס בינתחומי העוסק ביחסי הגומלין בין סמכות שלטונית חילונית לבין אדריכלות דתית במרחב הים-תיכוני במאות ה-12–13. הקול הקורא מזמין מחקרים הבוחנים פטרונות שליטים ואליטות פוליטיות, יוזמות אפיסקופליות ומנזריות, ותפקידים של מבני דת ככלי לייצוג כוח, לגיטימציה פוליטית ועיצוב המרחב העירוני והטריטוריאלי. הכנס מציע מלגות לדוקטורנטים/ות.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

כנס

Medieval Academy of America Annual Meeting 2027

זד'ליין: 1 ביוני 2026

תאריכים: 15–17 באפריל 2027

מיקום: Trinity College and St Michael's College, Toronto (Canada)

הכנס מעודד מושבים והרצאות בינתחומיים החוצים גבולות דיסציפלינריים, וכן מחקרים העוסקים באסיה, אפריקה, המזרח התיכון ומזרח אירופה, ובקשרים בין מזרח למערב.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

מאמר

Vox Medii Aevi. Special Issue

זד'ליין: 1 ביוני 2026

נושא הכרך: De Aetatibus Hominum - Age in the Middle Ages

קול קורא למאמרים העוסקים בתפיסות של גיל ושלבי החיים בימי הביניים. ההצעות יכולות לבחון ייצוגים של ילדות, נעורים, בגרות וזקנה במקורות טקסטואליים, חזותיים וחומריים, וכן את המשמעויות התרבותיות, הדתיות והחברתיות שיוחסו לשלבי החיים השונים.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

כנס היברידי

Rethinking Innocent IV and the Crusades: A Multidisciplinary Inquiry

דדליין: 8 ביוני 2026

תאריכים: 24–26 בספטמבר 2026

מיקום: London (UK) והשתתפות מקוונת

כנס בינתחומי המבקש לבחון מחדש את הקשר בין תקופת האפיפיור אינוסנטיוס הרביעי לבין תנועת מסעי הצלב, תוך עידוד פרספקטיבות חדשות ודין ביקורתי. הקול הקורא מזמין הצעות מתחומי מחקר מגוונים, בהם היסטוריה ימי-ביניימית, היסטוריה של המשפט, תאולוגיה, חקר כתבי יד, מחשבה פוליטית והיסטוריה מוסדית.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

מאמר

Revista Diálogos Mediterrânicos

דדליין: 30 ביוני 2026

נושא הכרך: Between the Mediterranean and Eurasia: Connectivity and Transformations in Late Antiquity and the Middle Ages
מאמרים הבוחנים את הים התיכון כמוקד של רשתות המחברות בין אזורי אירואסיה (אירופה ואסיה) בתקופה המאוחרת של האימפריה הרומית ובימי הביניים. ההצעות יכולות לעסוק בין היתר בקשרים דתיים, פוליטיים ואינטלקטואליים, ברשתות ניריות ומרכזי ידע, בתהליכי תרגום והפצת טקסטים, וכן במסלולי מסחר ובזרימת רעיונות, אנשים וחפצים בין האימפריה הביזנטית, פרס הסאסאנית, הקווקז ואזורים נוספים באירואסיה.

[לפרטים נוספים לחצו כאן](#)

הגיליון הבא מתחיל כאן

מציג/ה בכנס?
זכית בפרס או במלגה?
פרסמת מאמר, ספר או קיבלת תקן?
השתתפת בפרויקט, תערוכה או יוזמה הקשורים לקהילה שלנו?

כתבו לנו!

העלון נבנה מתוך הקהילה ועבור הקהילה – נשמח להמשיך ליצור אותו יחד.

לשליחת ידיעות לגיליון הבא:

nhaggai@campus.haifa.ac.il

נטע חגי ארני, חברת ועד אימגו (אוניברסיטת חיפה)

עקבו אחרינו

